

Forfatter: Larsen, Thøger

Titel: Fire digtsamlinger 1904-1912

Citation: Larsen, Thøger: "Fire digtsamlinger 1904-1912", i Larsen, Thøger: *Fire digtsamlinger 1904-1912*, udg. af Lotte Thyrring Andersen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1995, s. 193. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-larsenthfiredigt-shoot-idm140141265551088/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Fire digtsamlinger 1904-1912

Noter

NKS og LM markerer, at håndskrifterne befinder sig på henholdsvis Det Kgl. Bibliotek, Kbh. (i Ny Kongelig Saml. 2134,2^o. Blandede Arbejder. I-VIII) og på Lemvig Museum (Thøger Larsen-Samlingen).

Dateringer af renskrifter og forekomsten af væsentlige varianter meddeles, dog som regel ikke deres ordlyd.

Udv. Digte: Thøger Larsen: *Udvalgte Digte* (1917). Udvalget ved forfatteren.

Jord

Håndskr. viser, at samlingen skulle have heddet *Digte*.

Vor Moder Jord

NKS og LM: nov. 1901.

Trykt første gang i *Kantate ved Indvielsen af Harboøre Forsamlingshus, November 1901*. Mel.: »Jeg ved et evigt Himmerigs«. (4. upag. s., Herman Bech, Lemvig). – Uvæsentlige afvigelser fra trykte udgave. – Indgår ikke i *Jord* (1916).

Sommermorgen

NKS og LM: 4. aug. og 7. aug. 1899. *Sommermorgensvandring, Sommermorgendæmning*. – Trykt første gang i *Illustreret Tidende*, 15.10.1899 under titlen *Morgendæmning*.

8 *Østens Æter: østens himmelrum; de højere luftlag i øst.*

Ved Vinduet

NKS og LM: 1897. Fuldført 8. jun. 1902. – Indgår i Udv. Digte.

Hymne

NKS og LM: 24. jul. 1898. *Gry*. – Digtet indgår siden i forstetrykket af *Kantate Ved Studentersamfundets Rusfest, Den 23. September 1911*. – Trykt første gang i *Illustreret Tidende*, 12.2.1899. – Indgår i Udv. Digte.

10 *Østerlåde: den østlige del af himlen.*

11 *Morgenstjerner: stjerner, der lyser, er synlige om morgenen.*

Solsangen

NKS: ingen datering. – Titlen kan være inspireret af *Solsangen* fra Eddadigtningen, som TL oversatte og udgav i 1923. Ungdomsdigret *Ponarssang* (udateret, NKS) rummer linjerne: »Engen er grøn,/ og Urten faar Ken,/ og Arret af Brynde lider.» – Indgår i Ud.v. Digte.

12 *Arret*: den del af en plantes frugtanlæg, der er indrettet til at opfangne støvet. – *Brynde*: brændende lidenskab el. sanseligt begær. – *forbøgen*: skjult.

Sommer

NKS og LM: 28. apr. og 10. aug. 1899. – Digtet angives at være tilkænkt samlingen *Mit Hjertes Tove*. I første strofes sidste linje betegnes jorden »den». I de tidlige håndskr. og i *Jord* (1916) betegnes den »hun». – Trykt første gang i *Illustreret Tidende*, 6.5.1900. – Indgår i Ud.v. Digte.

Tilfældighed

NKS og LM: 7. nov. 1901. – Om baggrunden for digtets tilblivelse skriver Ebbe Kornerup i indledningen til *Thøger Larsen og Breve fra ham* (1928), s. 42-44. Digtet sendes til Kornerup i brev af 11. nov. 1901 og en rettelse tilføjes i brev af 27. jan. 1902. – Trykt første gang i *Illustreret Tidende*, 9.2.1902. – Indgår i Ud.v. Digte.

Middagshvile

NKS og LM: ingen datering. – Trykt første gang i *Illustreret Tidende*, 6.10.1901.

15 *Høsløstid*: tid for høst.

Før Daggry

NKS og LM: 15. jan. 1901, foråret 1902 og påsken 1902. – Trykt første gang i *Tidskrift for Aandskultur og Menneskekundskab*, 20.2.1903. – Indgår i Ud.v. Digte.

16 *Næ*: månens aftagende periode, især om sidste kvarter. – *Mønning*: tagryg.

Torden

NKS og LM: 16. okt. 1898. – Håndskr. viser 4-linjede strofer. – Trykt første gang i *Vågen*, 1. Aarg., feb. 1899 – feb. 1900, s. 123. – Indgår i Ud.v. Digte.

17 *Jætne(hjerne)*: i nord. mytologi et overnaturligt væsen af kæmpemæssig størrelse. I besiddelse af voldsomme kræfter og trolddomsevner.

Augustnat

NKS: 26. aug. 1899. *Paa Aftenlynggrund*. – Trykt første gang i *Vågen*, 1. Aarg., feb. 1899 – feb. 1900, s. 572. – Uvæsentlig afvigelse fra trykte udgave. – Indgår i *Udv. Digte*. – Indgår ikke i *Jord* (1916).

18 *Djævlerok*: betegnelsen for en art røkker; rovfisk med fladtrykt rombisk kropsform, meget brede brystfinner og lang, slank hale.

Baalet

NKS og LM: ingen datering. – Trykt første gang i *Vågen*, 1. Aarg., feb. 1899 – feb. 1900, s. 122. – Indgår ikke i *Jord* (1916).

19 *Bavn*: højliggende sted; bakketop; bavneshøj.

Sagn

NKS og LM: muligvis 1902. – Indgår i *Udv. Digte*.

21 *Nu gæler Hanen den sorte*: allusion til folkevisen *Age og Else*.

Det grønne Foraar

NKS og LM: ingen datering. – Chr. N. Brodersen aftrykker i *Thøger Larsen*, 1, (1942) et brev fra TL til proprietær Bruhn, dateret 22. dec. 1898, hvor TL vedlægger »et Par af mine nyere Digte« (*Torden, Det grønne Foraar og Sommeraften* (siden *Aften*)). – Trykt første gang i *Ungdom*, red. Louis Levy, 1901, s. 145-146 under overskriften *Panteistiske Salmer*. – Uvæsentlig afvigelse fra trykte udgave. – Indgår i *Udv. Digte*.

23 *Anen*: et hebraisk ord, der bruges med bekræftende eller forsikrende betydning: »det står fast!«, »det er sikkert!«, »sandelig!«

Jeg drømte

NKS og LM: ingen datering. – Trykt første gang i *Vågen*, 1. Aarg., feb. 1899 – feb. 1900, s. 573-574.

23 *Slængsel*: indelukke; fængsel.

24 *Tavler*: jf. tavlerne med de ti bud, som Moses fik overbragt af Gud (2. Mos.34.).

Spillemanden

NKS: ingen datering.

24 *Pan*: i gr. mytologi gadehyrdernes gud, søn af Hermes og en nymfe. P. afbildes med menneskekrop, men dækket af hår, horn i panden og bukkeben. Han holder til i Arkadiens skove, hvor hans pludselige tilsynskomst forårsager »panisk skræk«. P. skabte hyrdefløjten, den såkaldte *syrix* el. *panfløjte*. Jf. n. t. *Pan*.

Nornerne

NKS: ingen datering. – I et brev til Kornerup af 23. mar. 1903 (se n.t. *Tilføddighed*) aftrykkes sidste strofe. – Uvæsentlige afvigelser fra trykte udgave.

- 25 *Nornerne*: i nord. mytologi de skæbnegudinder, som råder for gudernes og menneskenes ve og vel; spinder deres livstråd. – *Væde*: ulykke. – *Hvæbe*: buer.
- 26 *Syv-Sjernen*: stjernebilledet Plejaderne, der rummer syv store og mange mindre stjerner. – *aflade*: ophøre.

Aften

NKS og LM: ingen datering. *Sommeraften*. Se n.t. *Det grønne Fotaar*.

Højsang

NKS og LM: 1897. – Trykt første gang i *Vågen*, 1. Aarg., feb. 1899 – feb. 1900, s. 301-302. – Væsentlige afvigelser fra trykte udgave.

- 27 *Højsang*: jf. Højsangen el. Salomos højsang. – *Dødningsfylder*: dødningsflække.
- 28 *Lysets Bliv*: jf. 1. Mos. 1.3. – *Id*: virksomhed; gerning.
- 29 *Lin*: lærred, linnedstof. – *Himlens Fugl* og *Markens Lilje*: jf. Matt. 6.25ff.
- 30 *Slangen under Hæl*: jf. 1. Mos. 3.

Vintermorgen

NKS og LM: 8. nov. 1898. – Trykt første gang i *Vågen*, 1. Aarg., feb. 1899 – feb. 1900, s. 572-573 under titlen *Vinter-Morgemandring*. Anden strofes sidste linje lyder her: «vilde gerne igen forynges.» I samlingen hedder det: «vil atter ved Sol forynges.»

- 31 *Sodom under det døde Hav*: Sodoma, fortidsby i det sydlige Palæstina, der if. 1. Mos. 19 sammen med Gomorra udslettedes af Jahve p.g.a. indbyggernes ugudelighed. Man har søgt S's beliggenhed i Det døde Hav, men nyere forskning har påvist ruiner ved bredden.

En tungsindig Sommermidnat –

NKS og LM: 13. okt. 1898. *Midnat*. – Trykt første gang i *Det XX Aarkundrede*, 1. Aarg., 15. mar. 1902, s. 47. – Uvæsentlige afvigelser fra trykte udgave. – Indgår i *Udv. Digte*.

Pan

NKS og LM: 3.-4. jul. og 2. aug. 1899. *Gud*. – Trykt første gang i *Ungdom*, red. Louis Levy, 1901, s. 140-141 under overskriften *Panteistiske Salmer*. – Uvæsentlige afvigelser fra trykte udgave. Indgår i *Udv. Digte*.

- 33 *Pan*: jf. panteisme: af gr. pan, alt, og theos, gud. Filosofi el. religion,

der opfatter Gud som værende overalt i naturen, el. Gud og naturen som ét. Denne opfattelse kan antage forsk. former, dels være mystisk-følelsesbestemt som hos flere romantikere, dels være mere rationelt bestemt. Dybest gennemtænkt og oplevet er p. hos Spinoza, holl. filosof (1632-1677), for hvem Gud og substans og natur var ét og det samme. Jf. n.t. *Spillemanden*.

- 34 *Sankt-Elmsild*: lysende udladning af atmosfærisk elektricitet fra spidse genstande som mastetoppe o.l.

O Livets Mester!

NKS og LM: 2. aug. 1899. – Digter er blevet til den dag. *Pan* afsluttedes, og håndskr. angiver – ved betegnelsen «I» – «II» – at de to digte sandsynligvis var tænkt som en helhed. – Trykt første gang i *Illustreret Tidende*, 31.12.1899. – Væsentlige afvigelser fra trykte udgave.

- 34 *Alnaturen*: naturen betragtet som en enhed; den hele, samlede natur.

Forårs morgen

NKS: ingen datering.

Middag

NKS: ingen datering.

- 36 *glafin*: glasfin; gennemsigtig som glas.

Dagene

Strandvalmue

NKS: 1905. Slutet 2. feb. 1905. – Indgår i *Udv. Digte*.

- 39 *stinde*: gøre sig el. blive stiv; om levende væsen: stramme sine muskler; rette sig op; dels som udtryk for genstridighed, stædighed, dels som udtryk for at man tager sig sammen, anstrenger sig, føler sig overlegen, stolt. – *Tænde(r)*: vægen i et lys. – *Ban*: om udelukkelse fra et samfund, et fællesskab o.l. Især om ældre tiders forhold: udelukkelse fra kirken (og dens nådemidler).

Vinternat

NKS: 1905. – Indgår i *Udv. Digte*.

- 41 *Krykken*: krummen ryg; kryben sammen (p.g.a. kulde, blæst).

Vesterhavet

NKS og LM: 1905.

- 42 *Bovbjerg*: kyststrækning sydvest for Lemvig. – *Ætling*: opr. efterkommer. Benyttes her om et element, der er udviklet af el. kan minde